Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) GARBARSKA 7—2.

Nr. Wilno, dnia 28 sierpnia 1935 r. 1348.-

Treść numeru:

x

x x

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

Kronika.

Utworzenie światowego związku akademików Litwinów."Rytas" Nr.192 z 24.VIII.1935 r. donosi, iż prezes związku organizacyj akademickich /L.S.O.S./p.Alf. Kairelis w rozmowie ze współpracownikiem pisma poinformował, iż w czasie zebrania akademickiego, odbytego w dn.16 sierpnia r.b. powzięto uchwałę utworzenia światowego związku Litwinów akademików i w tym celu wyłoniono komisję organizacyjną, w skład której wejdą przedstawiciele akademików Litwinów wszystkich państw. Centrala związku będzie się mieściła w Kownie. W skład komisji organizacyjnej weszli: prezes Kairelis, przedstawiciel akademików Litwinów w Stanach Zjednoczonych J.Pilipauskas, przedstawiciel Łotwy Gaiżauskas, Wileńszczyzny Gr.Szłapelisówna. Przedstawicielowi akademików w Litwie powierzono wyłonienie komisji w celu opracowania statutu związku. Nadto postanowiono wciągnięcie do związku przedstawicieli studentów-Litwinów w Szkocji, Argentynie, Brazylji i Kanadzie./C-29/

Zniesienie wiz tranzytowych na linji "Deruluftu"."Liet.Aidas" Nr.193 /VIII.1935/:Zostały zniesione wizy tranzytowe na przelot przez Litwę samolotami "Deruluft". /B-10/1/

Dokoła wymiany więźniów pomiędzy Polską a Litwą."Rytas" Nr.139 /VIII.1935/:Odnośne władze polskie zwróciły się do międzynarodowego Czerwonego Krzyża z prośbą o pośrednictwo w sprawie wymiany więźniów z Litwą. Polsce chodzi przedewszystkiem o wydanie jej przebywających w Litwie dezerterów z armji polskiej. Wzamian za to Polska proponuje wydanie Litwinów przebywających w więzieniach polskich. /A-8/10/-

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

"Musų Rytojus" o stosunkach wsi i miast. "Musų Rytojus" Nr.66 z 27.VIII.1935 r. zamieszcza artykuł wstępny p.t."Bądźmy ostrożni", w którym na wstępie stwierdza, że ostatniemi czasy na prowincji rozpowszechnione zostały odezwy nawołujące do bojkotowania miast. Odezwy dowodzą, iż gotówka płynie ze wsi do miast, co jest powodem nędzy na prowincji. Produkty wiejskie są tanie, zaś artykuły, które rolnicy zmuszeni są kupować w miastach, są drogie. W niektórych miejscowościach Suwalszczyzny odezwy te zdołały wprowadzić w błąd niektórych rolników z Suwalszczyzny, którzy zaprzestali wywożenia zboża do miasta, oczekując na zwyżkę cen.

W innych miejscowościach rozpowszechniane są przeróżne pogłoski w sprawie zmiany polityki rządu. Rolników nawołuje się do tego, aby żądali oni, by rząd litewski pogodził się z Niemcami, a to dlatego, iż dopóki pomiędzy Litwą a Niemcami panowały przyjazne stosunki, rolnicy mogli wiele rzeczy wyeksportować do Niemiec i sytuacja ich była lepsza. Obecnie zać, gdy Niemcy zamknęły granicę, sytuacja rolników litewskich uległa pogorszeniu. Nadto rozpowszechniane są pogłoski, iż powodem kryzysu ekonomicznego w Litwie jest namnożenie się wielkiej liczby urzędników, którzy kradną.

Panujący obecnie w Litwie kryzys ekonomiczny stwarza pomyślne warunki dla szerzenia się podobnych pogłosek. Wystarczy jednak pomyśleć na chłodno, aby zrozumieć, skąd tego rodzaju recepty naprawy sytuacji rolników się biorą. Jasnem jest, iż jedynym odbiorcą produktów wiejskich są miasta, które same tych artykułów nie produkują. To też każdy, co nawołuje do zerwania stosunków wymiennych pomiędzy wsią i miastem, jest wrogiem Państwa i rolników.

Istnieje nadto możliwość wywożenia produktów gospodarczych zagranicę. Jednak ceny zagraniczne na płody rolne są znacznie niższe od cen w Litwie. To też przy eksportowaniu zagranicę rząd zmuszony jest dopłacać tym organizacjom, które zakupują w Litwie u rolników produkty rolne po cenach wyższych. Np. za każdy centnar wywożonego zagranicę żyta rząd zmuszony jest dopłacać "Lietukisowi" po 4 i pół lita. W ciągu ostatnich lat rząd dopłacił w ten sposób zgórą 100 milj. litów, a większa część tej sumy dostała się w ręce rolników litewskich. Rolnicy więc winni być za to rządowi wdzięczni. Rząd jednak skądś musi brać te pieniądze, a Litwa nie posiada kopalni złota. Skarb czerpie swe środki z podatków, nakładanych na ludność, a więc kij ten posiada dwa końce. Obecnie już rząd dopłaca za eksport produktów rolnych więcej, niż wręcza z podatków ziemskich, to też ci, którzy domagają się dalszego podnoszenia cen zboża są albo nierozum-

nymi ludźmi albo też ludźmi złej woli, którzy pragną postawić Państwo wobec trudności nie do przezwyciężenia. Antagonizm pomiędzy wsią i miastem w Litwie usiłują wytworzyć elementy obce. Nietrudno się domyśleć, skąd ten element pochodzi. Już sam fakt, że rolnicy namawiani są do żądania od rządu Litwy uległości wobec Niemiec wskazuje na to, skąd pochodzą szerzone w Litwie najrozmaitsze wymysły i pogłoski, mające na celu naszczucie jednej części ludności przeciw drugiej. Nietrudno zrozumieć, iż agenci niemieccy operują nietylko w Kraju Kłajpedzkim, lecz także i w innych miejscowościach Litwy. To też - kończy "M.Rytojus" - bądźmy ostrożni i nie dajmy się uwikłać w ich sieci. Porządek w kraju jest niezbędnym warunkiem społeczeństwa. /C-10/.

"L i e t .A i d a s" o p o m o c y r z ą d u l i t e w s k i e g o d l a r o l n i k ó w ."Liet.Aidas" Nr.194 z 26.VIII.1935 r. zamieszcza obszerny artykuł , w którym wskazuje na pomoc, jakiej rząd litewski udziela ludności rolniczej.

Lit.Związek Narodowców stale organizuje zebrania rolników, zasięgając ich opinij i informując o posunięciach władz. Dnia 25 sierpnia w Pakoniach odbyło się kolejne takie zebranie, w którem wzięli udział przedstawiciele Związku Narodowców z Kowna. M.in.przemawiał dr.K.Sruoga, który wskazał, iż w ciągu ostatnich kilku lat Skarb Państwa na podtrzymanie cen płodów rolnych wyasygnował zgórą 80 milj.lt., a w r.1935 przewidziana na ten cel suma w wys.10 milj. litów przekroczy prawdopodobnie 20 milj.litów. Nadto zmniejszony został podatek ziemski o 10%. Rolnicy, którzy wychodzą na kolonje całkiem od podatku zostali zwolnieni. Wszystko to uczynione zostało w czasie, gdy mieszkańcy miast musieli zakupić obligacje 10 miljonowej pożyczki wewnętrznej.

Aby wreszcie przyjść rolnikom z pomocą, urzędnikom państwowym zmniejszone zostało uposażenie. Wszystko to dowodzi, iż pomimo wszelkie trudności rząd prawie codziennie przynosi rolnikom coraz to nowe ulgi.

Tenże numer "L.Aidasa" informuje, iż w 1934 r.eksportowano z Litwy 1.855.371 centnarów zboża, za które wyręczono w obcej walucie 11.328.928 lt. Zboże zakupywane było u rolników po cenach twardych, w związku z czem zapłacono 15.010.618 lt., a więc znacznie więcej,niż wyręczono. Ogółem w 1934 r. rząd na podtrzymanie cen zboża oraz za dopłaty za eksport wyasygnował 8.673.794 lt.-/B-3/1/-

K r o n i k a .

D o k o ł a n o w e j u s t a w y o p o r z ą d k o w a n i u z i e m i ."L.Aidas" Nr.194 z 26.VIII.1935 omawia opublikowaną w ostatnim numerze "Vyr.Žinios" /494/ nową ustawę o porządkowaniu ziemi. Nowa ustawa reguluje rozdzielanie wsi na kolonje przy wykonywaniu reformy rolnej, likwidację serwitutów, sprawy meljoracyjne,budowę dróg oraz prostowanie, przenoszenie i znoszenie dróg przy porządkowaniu ziemi, ustalenie granic posiadłości, wymianę gruntów, likwidację klinów i skrawków ziemi, postępowanie scaleniowe, budowę kanałów, podział własności i in. Nowa ustawa jest znacznie obszerniejsza, niż dotychczasowa i przewiduje bezpłatne rozbijanie wsi na kolonje, z tem jednak, iż gospodarze na cele prac związanych z wydzielaniem na kolonje będą musieli dostarczyć niezbędnych materjałów i robocizny.

Podział własności został w nowej ustawie uproszczony, gdyż będzie się mógł odbywać nie przed sądem, lecz wobec urzędu porządkowania ziemi, a to przynajmniej na wniosek jednego z właścicieli gruntów. Nadto ustawa wprowadza instytucję przysięgłych mierniczych, którzy będą mogli w sposób prywatny przeprowadzać wszelkie prace, związane z porządkowaniem gruntów. /B-26/-

Z w i ę k s z e n i e p o d a t k ó w w L i t w i e .Prasa kowieńska /z 24.VIII.1935/:Lit.Gabinet Ministrów uchwalił ustawę o podatku od dochodu z pracy. Nowa ustawa podwyższa podatek dochodowy od pracy o 2%oraz obciąża nim nowe warstwy pracowników. W wyniku nowej ustawy wpływy z podatków od dochodu mają ulec zwyżce o 1,6 milj.lt. rocznie.

Gabinet Ministrów uchwalił również zmianę ustawy o podatku od nieruchomości w miastach i miasteczkach, który przysporzy Skarbowi Państwa 1,4 milj.lt. rocznie oraz ustawę o podatku spadkowym, nakładającą podatek również na spadki zapisywane kościołom i klasztorom. Zwiększenie podatku spadkowego zwiększy dochód Skarbu o 0,5 milj.lt. rocznie.- /B-8/

dyni ludzi albo też ludzi złej woli, którzy pragną postawić Państwo wobec trudności nie do przezwyciężenia. Antagonizm pomiędzy wsią i miastem w Litwie usiłują wytworzyć elementy obce. Nietrudno się domyśleć, skąd ten element pochodzi. Już sam fakt, że rolnicy namawiani są do żądania od rządu Litwy uległości wobec Niemiec wskazuje na to, skąd pochodzą szerzone w Litwie najrozmaitsze wymysły i pogłoski, mające na celu nastawienie jednej części ludności przeciw drugiej. Nietrudno zrozumieć, iż agenci niemieccy operują nie tylko w Kraju Kłajpedzkim, lecz także i w innych miejscowościach Litwy. To też - kończy "N.Rytojus" - bądźmy ostrożni i nie dajmy się uwikłać w ich sieci. Porządek w kraju jest niezbędnym warunkiem społeczeństwa. /C-10/.

"L i e t . A i d a s" o p o m o c y r z ą d u l i t e w s k i e g o d l a r o l n i k ó w. "Liet.Aidas" Nr.194 z 28.VIII.1935 r. zamieszcza obszerny artykuł, w którym wskazuje na pomoc, jakiej rząd litewski udziela ludności rolniczej.

Lit.Związek Narodowców stale organizuje zebrania rolników, zasięgając ich opinji i informując o poczynaniach rządu. Dnia 25 sierpnia w Pakoniach odbyło się kolejne takie zebranie, w którem wzięli udział przedstawiciele Związku Narodowców z Kowna. M.in. przemawiał dr.K.Sruoga, który wskazał, iż w ciągu ostatnich kilku lat Skarb Państwa na podtrzymanie cen płodów rolnych wyasygnował zgóra 80 milj.lt., a w r.1935 przewidziana na ten cel suma wys.10 milj.litów przekroczy prawdopodobnie 20 milj.litów. Nadto zmniejszony został podatek ziemski o 10%. Rolnicy, którzy wychodzą na kolonje całkiem od podatku zostali zwolnieni. Wszystko to uczynione zostało w czasie, gdy mieszczanie miast musieli zakupić obligacje 10 miljonowej pożyczki wewnętrznej.

Aby jeszcze przyjść rolnikom z pomocą, urzędnikom państwowym zmniejszone zostało uposażenie. Wszystko to dowodzi, iż pomimo wszelkie trudności rząd prawie codziennie przynosi rolnikom coraz to nowe ulgi.

Tenże numer "L.Aidasa" informuje, iż w 1934 r. eksportowano z Litwy 1.355.371 centnarów zboża, za które wyręczono w obcej walucie 11.328.923 lt. Zboże zakupywane było u rolników po cenach twardych, w związku z czem zapłacono 15.010.618 lt., a więc znacznie więcej, niż wyręczono. Ogółem w 1934 r. rząd na podtrzymanie cen zboża oraz za dopłaty za eksport wyasygnował 8.675.794 lt.-/B-3/1/-

K r o n i k a .

D o o k o ł a n o w e j u s t a w y o p o r z ą d k o w a n i u z i e m i. "L.Aidas" Nr.194 z 28.VIII.1935 omawia opublikowaną w ostatnim numerze "Vyr.Žinios" /494/ nową ustawę o porządkowaniu ziemi. Nowa ustawa reguluje rozdzielenie wsi na kolonje przy wykonywaniu reformy rolnej, likwidację serwitutów, sprawy melioracyjne, budowę dróg oraz przebudowanie, przenoszenie i znoszenie dróg przy porządkowaniu ziemi, ustalenie granic posiadłości, wymianę gruntów, likwidację klinów i skrawków ziemi, postępowanie [illegible], budowę kanałów, podział własności i in. Nowa ustawa jest znacznie obszerniejsza, niż dotychczasowa i przewiduje bezpłatne rozbijanie wsi na kolonje, z tem jednak, iż gospodarze na cele prac związanych z wydzieleniem na kolonje będą musieli dostarczyć niezbędnych materjałów i robocizny.

Podział własności został w nowej ustawie uproszczony, gdyż będzie się mógł odbywać nie przed sądem, lecz wobec urzędu porządkowania ziemi, a to przynajmniej na wniosek jednego z właścicieli gruntów. Nadto ustawa wprowadza instytucję przysięgłych mierniczych, którzy będą mogli w sposób prywatny przeprowadzać wszelkie prace, związane z porządkowaniem gruntów. /B-28/-

Z w i ę k s z e n i e p o d a t k ó w w L i t w i e. Pres Kowieński /z 24.VIII.1935/: Lit.Gabinet Ministrów uchwalił ustawę o podatku od dochodu z pracy. Nowa ustawa podwyższa podatek dochodowy od pracy o 25% oraz obciąża nim nowe warstwy pracowników. W wyniku nowej ustawy wpływy z podatków od dochodu mają więc wzrosnąć o 1,6 milj.lt. rocznie.

Gabinet Ministrów uchwalił również zmianę ustawy o podatku od nieruchomości w miastach i miasteczkach, który przysporzy Skarbowi Państwa 1,4 milj.lt. rocznie oraz ustawę o podatku spadkowym, nakładającą podatek również na spadki zapisywane kościołom i klasztorom. Zwiększenie podatku spadkowego zwiększy dochód Skarbu o 0,5 milj.lt. rocznie.- /B-8/

P l a n r o b ó t p u b l i c z n y c h n a 1 9 3 5/3 6 r. "L.Aidas" Nr.194 /VIII.1935/:M.S.Wewn. opracowało plan robót publicznych na 1935/26 r.- mający na celu zwalczanie bezrobocia, na który wyasygnowano 543.940 lt.

D e l e g a c j a r o l n i k ó w u p r e z y d e n t a P a ń s t w a ."Musu Rytojus" Nr.66 /VIII.1935/: W dn.23 sierpnia do Kowna przybyła delegacja rolników z czterech powiatów suwalskich,która została przyjęta przez prezydenta Państwa. Delegacja przyjęta również została przez premjera Tubelisa.- /B-3/1/

S t r a j k c h ł o p s k i w L i t w i e .Pat z Tylży donosi, iż strajk włościan w Litwie przybiera ostre formy. Policja zmuszona była do interwencji przeciw posterunkom strajkowym włościan, rozstawionym na jednej z głównych szos litewskich z Marjampola do Kowna /na przestrzeni 10 km/. Policja litewska użyła broni palnej, zabijając dwóch włościan. Liczni wieśniacy odnieśli rany. Ze strony policji jeden policjant został zabity, 7 odniosło rany. W Litwie krążą pogłoski, iż strażnicy w wielu miejscowościach przyłączyli się do chłopów. W dn.28 sierpnia wysłano z Kowna całą policję na pomoc policji prowincjonalnej. /C-5/2/-

D o k o ł a b u d ż e t u P a ń s t w a n a 1 9 3 6 r ."Rytas" Nr.192 /VIII.1935/:Odnośne czynniki przystąpiły do opracowania budżetu na 1936 r. W związku z trudnościami wynikłemi z kryzysem budżet Państwa na 1936 r. ma być zredukowany do 200 milj.litów. /B-9/

C z a r n a l i s t a ."Musu Krasztas" /VIII.1935/, jako organ Związku Narodowców rozpoczął drukowanie czarnej listy osób, które nie zakupiły pożyczki wewnętrznej, nawołując jednocześnie, by złożyły one ofiary na rzecz Funduszu Broni.-

N o w y n a c z e l n i k p o w . k i e j d a ń s k i e g o . Prasa kowieńska /z 26.VIII.1935/:Na stanowisko naczelnika powiatu kiejdańskiego zamianowany został płk.Stajbis. Poprzednik jego Matiejus-Valeviczius zamianowany został referentem policji. /C-12/-

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K r o n i k a .

S p r a w a "J u n g v o l k u" .Prasa kowieńska /z 26.VIII.1935/: Prokuratura Izby Apelacyjnej zakończyła opracowanie aktu oskarżenia w sprawie trzech przywódców kłajpedzkiej organizacji młodzieżowej "Jungvolk". Organizacja ta poprzednio pod nazwą "Ewangelische Jungmennerverein" utrzymywała kontakt z antypaństwową organizacją C.S.A. w związku z czem została zlikwidowana. Następnie, jako organizacja religijna młodzieży luterańskiej była kolejno przyłączona do paru istniejących w kraju kłajpedzkim pokrewnych organizacyj. Akt oskarżenia głosi, iż na terenie organizacji uprawiane były ćwiczenia wojskowe oraz, że głoszone tam były hasła przyłączenia Kłajpedy do Niemiec. Organizacja wewnętrzna "Jungvolku" wzorowana była na niemieckiem towarzystwie "Hitlerjugend". Na mocy aktu oskarżenia, przedłożonego w dn.22 sierpnia r.b. Izbie Apelacyjnej zostali pociągnięci do odpowiedzialności trzej przywódcy "Jungvolku": Nauzed, Wertens i Kundoch. W sprawie figuruje 17 świadków. /E-20/-

I n s t y t u t H a n d l o w y w K ł a j p e d z i e .Prasa kowieńska /z 26.VIII.1935/:W dn.10 września r.b. rozpoczyna pracę nowoutworzony Instytut Handlowy w Kłajpedzie. Opłata za semestr wynosi 150 lt. z zastosowaniem zniżki dla niezamożnych oraz zwalnianiem od opłat. Kurs Instytutu trwa trzy lata i daje tytuł dyplomowanego handlowca. W trzecim roku studjów nauka odbywa się w trzech działach: handlowym, bankowym i konsularnym. / -28/-

IV. SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH.

K r o n i k a .

Z a j ś c i a a n t y p o l s k i e w k o ś c i e l e w P i w o s z u n a c h ."Dzień Polski" Nr.145 /VIII.1935/:W kościele w Piwoszunach /pow.olicki/ prałat, wydelegowany przez biskupa koszedarskiego odczytał prośbę parafjan-Polaków oraz rezolucję biskupa pozostawiającą w tym kościele nadal również i polskie nabożeństwa.

Grupa osób,zapewne niepolskiej narodowości,niezadowolonych z tego zezwolenia, wszczęła hałas w kościele, obrzucając prałata kamieniami i jajami. Prałat opuścił ambonę, zaś kościół został zamknięty.- /D-2/5/-